

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא

הבי גרסי' לדידי חזי אי אורוילא בר ראימא דהוי כי הר תבור.
 פירוש עופר של רחס הכר ומתנגמין עופר האלים אורוילא
 דליילא וכן בסוף זכמים (דף קיג: ושם ד"ה אורוילא) דלמנר התם בשלמא
 לר' יוחנן דלמנר לא יכר מזבל לא"י היינו דקס רימא התם אלל לר"ל
 רימא היכא קס א"ר ינאי גוראות
 הכניסו לתיבה ופרין והלמנר רצה בר
 בר חנה לדידי חזי לי אורוילא דבר
 דלימא דהוי כי הר תבור ואי גרסי'
 אורוילא דימנא היינו דג שזיס א"כ
 מנאי קשיא ליה האמרינן צפ' קמנא
 דקדושין (דף יג.) לא נגזרה על דגיס
 שזיס. ר"מ ור"י: **ואפ"ר כופתא.**
 היינו רעי כדלמנר צמלק (פסהדרין
 דף סג:) אשמיינה ואימינ צטולל
 דכופתא דממניה: **ודמון כמאן**
דמיבסמי. מכלן משמע כמ"ד צמלק
 (שם דף קי:) מתי מדבר יש להן
 חלק לעולם הצא:
 וגו

אפרי גרסי דרוגג. שם אומן הנהר. והוי רחוקין זה מזה והיה (א)
 מדלג מפרדה זו לפרדה זו: **פרסי כפא דחמרא.** שניהם מלאים
 יין והיה מוריק מרזייהו צידד זה צמון זה צהדי דקמשוור ואינו
 נשפך אפי' טפה אחת ואע"פ שהיה אומן יום רוח סערה שהיו עולין
 יורדי היס צלניות עד לשמים ויורדין
 עד מהומות מכת הרוח ואף על פי כן
 לא נפלה טפה לארץ: **יעלו שמים**
 וגו'. פסוק הוא גזי יורדי היס כספר
 מהלים: ה"ג **שמעין צי מלכא וקטלוהו.**
 צי מלכא דשדי שאין דרכו של שד
 להראות^א צני אלס והרגוהו מפני
 שהיה מגלה סודס. ואית דלמנר צי
 מלכא קיסר שהיה ירא שלא יטול
 המלכות ממנו שהיה אומן שד מאלס
 הצא על השידה והיה דר צין האנשים:
אורוילא צי יומא. רחס צן יום אחד
 דלמות היס נולד: **כי הר סבור.** כן
 היה גדול: **זי מרבעתא דרישיה.**
 מקום הנחת ראשו כשזכב על
 הקרקע: **רמא כופתא.** הטיל ריעי
 וסכר הריעי לירדנא לפי שעה עד
 שמסמסוהו המיס מעט מעט:
אקרוסא. נפרדע: **כאקרא**
דהגרנויא. גדול היה כאותו כרך:
ואקרא דהגרנויא כמה הוה שישין
צפי. הגמרא קאמר ליה: **אסא**
סנינא. רצה קאמר ליה: **פושקנא.**
 עורב נקצה: **צאילנא.** על ענף אחד
 כדרך העופות: **לא הימני.** לא
 האמנתי: **כוורא.** דג: **אכלה טינא.**
 שרץ קטן: **צאויסי.** צנחריו של דג
 כנסם השרץ. ונראה לי דהיינו צילצית
 כדלמנר^א בעלמא (שפת עו: ע"ש) שלשה^א
 אימות הן (ש) חלש על הגבור אימת
 צילצית על ליתן: (א) **ואדחיוהו מיא.**
 הדחיוהו המיס והשליכוהו^א כדרך ים
 שאינו סובל דבר מת: **חרבו מיניה**
שיסין מחווי. שהשליכו^א על ששים
 כרכים ושיצנן כולן שהיה גדול כל
 כך: **ואכלו מיניה שיסין מחווי.**
 שדונו לח: **ומלחו מיניה שיסין**
מחווי. אחרים שהיו רחוקים משם
 ומלחו ממנו ונשאוהו למקומן: **מחד**
גנגלא דעינייה. מגלגל עינו לקחו
 שמן תלת מאה גרבי: **לשנה אחרס**
הוו מנסרי. לננות מעצמות הדג
 אותן מחווי שהפיל: **חלסא אגביה.**
 שהיה חול (א) נקצץ על גבו: **וקדחו.**
 עשזים על החול: **וסצרינן יבששא.**
 איי היס היא: **שילא.** סנפירי: **צין**
שילא לשילא. (א) סנפירין צבג הדג
 אחת לצד הראש ואחת לצד הזנב: **איבו**
צוקיפא. שהיה הולך כנגד הרוח ואנן
 אולינן צשיפולא כמו שהרוח הולך

תורה אור השלם

- 1 יעלו שמים קרו
- 2 ד' יעמי על עוף הירים וזו

הגהות הב"ח

- (א) נג' ונקט מרי כפי
 דממלא: (ב) שם טיקא
 צאסי' וזמת ואמרו:
 (א) שם ובי דקן ואחאן
 נכמר מריסר ובי: (ד) שם
 מנסרי כשורי מנרמי ומני
 כליל וזמת מטללח נמחק:
 (ה) שם אית לי צניויה
 ובי: (ו) שם דלי לי ינדפא
 ומדל דלי לי אעמא: (ז) שם
 ואמר לן מרחקין ממני
 פכתי: (ח) רשב"ם ד"ה
 אפרי ובי והיה השד מלג:
 (ט) ד"ה צאויסי ובי אימות
 הן אימת חלס: (י) ד"ה
 מרבו ובי שהשליכו היס על:
 (יא) ד"ה חלסא ובי נקצץ.
 י"ב ס"א נקודה: (יג) ד"ה צין
 שילא לשילא שני סנפירין:

מוסף רש"י

- אורוילא. הוא רחס (בבא מציעא)
 קיג: ע"ש. בת יומא.
 כיוס טעול (שם) ומשאכא
 דצוארייה. משך זאחו (שם).
 ובי מרבעתא דרישיה. צי
 מבינן על לחשו (שם). הסבר
 ליה לירדנא. הטיל גלל
 צינןן וסכר הידנן ופסס
 הינך מימיו (שם) ע"ש.

אתרי גישרי דרוגג. על בי
 גשרים רחוקים זה מזה על
 אותו נהר שנקרא דרוגג
 והיה השד דולג מפרד זה
 לפרד זה. והיה נקיט השד
 תרי כפי דין בדיה ובהדיה
 דהוה דולג הוה מריק מהאי
 כסא יחאי כסא. ולא נטוף
 שלא היה נטוף מאותן
 כוסות לארץ אפי' טפה
 אחת: ואותו היום. היה רוח
 סערה גדולה שהיו עולים
 יורדי היס באניות עד לב
 השמים ויורדין עד התומות
 מכת הרוח ואפ"ה לא נפל
 הטפה לארץ: ושמעיה ב'
 מלכא דשריין. שהשד היה
 עושה כן לעיני הכל לפי
 שאין דרכו של שד להראות
 עצמו כל כך: והרגוהו.
 שהיה מגלה סודס: אורוילא
 בר יומא. ראם שלא היה לו
 אלא יום אחד שנולד: ומא
 כופתא. כלומר שעה רעי
 ומרוב אותו רעי סיכר את
 הידנן שלא היו המים יכולין
 לרוץ עד שהיה שטף:
 אקרוסא. פפרע: באקרא
 דהגרנויא. כאותו כרך
 של אגרוניא: פושקנא.
 עורב נקצה ובלעה לתניא
 ואח"כ עלה לה וחתב על
 אילנות: אם כל הני אי
 לאו דחיותיה לאותו אילן
 לא הימני. שהיה סובל
 שום על בעולם כל כך.
 שנכנס לו אותו שד קטן
 שנקרא אכלה טינא בנחיריו
 והשליכו היס לגורא כלומר
 לשפת היס לפי שאין היס
 סובל שום מיאוס בתוכו
 וחברו מיניה שתינ מחווי
 כשהשליכו היס: דיתבא
 ליה חלמא אגביה. שהיה
 חול היס מקובצת על
 גביו: וקדיח. עשבי והרגילו
 עשבים על החול: בין שיצא
 לשיצא. בין ב' סנפיריו
 של דג הלכה הספינה ג'
 ימים וג' לילות והרג היה
 עולה כנגד שפת המים:
 ואינו יורד עם השטף:
 ומקדמה ליה הספינה לפי
 שהיתה הולכת. במהירות
 יותר מן החוק: גילדנא
 דימא. דג של ים שכך
 שמו: חצינא. גרון: וזו שיצא
 עמדי. שהיה ראשו מגיע
 לשמים: דשמטי גופייהו
 משמניהו. שהיו נופלות
 הנרצות שלחן מן השמים:
 דליא ליה גפא. רמו לו
 זהו חלקן לכיניה הגדולה:
 עתדין ישראל ליתן עליהן
 את הדין. לפי שמרוב
 עונותם מעבכין קץ המשיח
 ומצערין להני אוזון לפי
 שמרוב שונותם יש להם
 צער בעלי חיים: ומרח ליה.
 והיה בקי כל כך שהיה אומר
 האי אורחא וכי: אפכית
 ליי האי ארעא להאי ארעא
 לנסותו אם היה בקי כל
 כך: דדמו כמאן דמיבסמי.
 שהיו שוכנין כפי' ישנים
 המבושמים מרוב בשמים:

הוא שתינ בתי אתא תנינא בלעה אתא פושקנא ובלעה לתנינא וסליק יתיב
 באילנא תא חזי כמה נפיש חיליה דאילנא אמר רב פפא בר שמואל אי לא הואי
 התם לא הימני ואמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה קא אזלינן בספינתא
 וחזינן ההוא כוורא^א דיתבא ליה אכלה טינא באוסיי^ב ואדחורוהו מיא ושדויהו
 לגורא וחרוב מיניה שתינ מחווי ואכול מיניה שתינ מחווי ומלחו מיניה שתינ
 מחווי ומלאו מחד גלגלא דעיניה תלת מאה גרבי משחא וכי הדרן^א לכתר
 תריסר ירחי שתא חזינן דהוה קא מנסרי^ב מנרמי מטללחא ויתבי למבניניהו
 הנך מחווי ואמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה קא אזלינן בספינתא וחזינן
 ההוא כוורא דיתבא ליה חלמא אגביה וקדה אגמא עליויה סברינן יבשתא היא
 וסלקינן ואפינן ובשלינן אגביה וכד חם נביה אתהפיך ואי לא דהוה מקרבא
 ספינתא הוה טבעינן ואמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה אזלינן בספינתא
 וסגאי ספינתא בין שיצא לשיצא דכוורא תלתא יומי ותלתא לילותא איהו
 כוקיפא ואנן בשיפולא וכי תימא לא מסגיא ספינתא טובא כי אתא רב דימי
 אמר כמיחם קומקומא דמיא מנסרי פרסי ושארדי פרשא גירא וקדמה
 ליה ואמר רב אשי ההוא גילדנא דימא הואי דאית ליה תרי שייצי ואמר רבה
 בר בר חנה זימנא חדא הוה אזלינן בספינתא וחזינן ההוא ציפרא דקאי^א עד
 קרצוליה כמיא ורישיה ברקיע ואמרינן ליכא מיא ובעינן לחות לאקרוי נפשין
 ונפק בת קלא ואמר לן לא תיחיתו הכא דנפלת ליה חציצא^ב לבר נגרא הא שב
 שני ולא קא מטיא אארעא ולא משום הנפישו מיא אלא משום דרדפי מיא
 אמר רב אשי ההוא זי שדי הוא דכתיב^א וזי שדי עמדי ואמר רבה בר בר חנה
 זימנא חדא הוה קא אזלינן במדברא וחזינן הנהו אוזי דשמטי גרפייהו
 משמניהו וקא נגדי נחלי דמשחא מתותייהו אמינא להו אית^ב לן בגוייכו
 חלקא לעלמא דאתי חדא דלי^א גרפא וחדא דלי אממא כי אתאי לקמיה דרבי
 אלעזר אמר לי עתידין ישראל ליתן עליהן את הדין (סימן) כעפרא דתכילתא
 טרקתיה עקרבא לסלתיה) ואמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה קא
 אזלינן במדברא ואיתלוי בהדן ההוא טייעא דהוה שקיל עפרא ומורח ליה
 ואמר הא אורחא לדוכתא פלן והא אורחא לדוכתא פלן אמרי' ליה כמה
 מרחקינן ממיא ואמר לן הבו לי עפרא יהיבנן ליה ואמר לן^א תמני פרסי
 תנינן ויהבינן ליה אמר לן דמרחקינן תלתא פרסי אפכית ליה ולא יכילית ליה
^א אמר לי תא אחוי לך מתי מדבר אזלי חזיתניהו ודמו כמאן דמיבסמי

דמיס של ים אינן נוצעין אלל ע"י רוח הולכין צהן: **כמיחם קומקומא דמיא.** כשיעור שמחממים קומקומום של מים חמוין: **ושדי פרשא**
גירא. כשהיה שום אדם צמץ וצקשת על שפת היס לארץ הוה חזינן דקדמה לה ספינתא לגירא: **גילדנא.** שם דג קטן הוא.
 כלומר דג זה היו מדגים קטנים שזיס: **פרי שיאי.** אצל שאר דגים שזיס אין להם אלל סנפיר אחת צלמנע הגז: **וחזינן**
להוא ציפרא כו' גרסינן: אמרינן ליה **מיא.** היינו סבורין שאינן עמוקים הואיל ולא קאי צמיא אלל עד קרצוליה:
חציצא. גרון או מעד: **לבר נגרא.** חרש עזים: **ולאו משום דעמיקי מיא.** מהלך שזע שנים לא הגיע החציצא לקרקע
 אלל משום דרדיפי מיא מתוך חריפות הנהר לא היה נללל עדיין ולא מחמת העומק צלצד: **עמדי.** ראשו מגיע לקרקע:
דשמטי גרפייהו. נופלות נוזה שלהן מרוב שומן: **דליא לי גרפא.** הגביהה לי הכנף. רמו זה חלקך לעתיד לצא: **ליטן עליהם**
אם הדין. שצחצחאם מתעכב משיח ויש להם כער בעלי חיים לאותן אוזיים מחמת שומן: **טייעא.** סוחר ישמעאל: **והפרינן.** הא
 עפרא צהאי עפרא לנסותו אם היה צקי כל כך: **אמר לי.** ההוא טייעא תא ואחוי לך: הכי גרסי' **אולינן חזיניהו ודמו כמאן דמיבסמי**